

Az Európai Antropológiai Társaság (European Anthropological Association, EAA) Budapesten 2006. augusztus 31. és szeptember 3. között megrendezésre került 15. nemzetközi kongresszusán (amelyen a világ több mint, 30 országból összesen 247 kutató, ill. graduális és posztgraduális diák vett részt) elhangzott előadásokból összeállított angol nyelvű kongresszusi kötetek a Humanbiologia Budapestinensis sorozat 29–31. köteteiként jelentek meg Bodzsár Éva tanszékvezető egyetemi tanár, a kongresszus főszervezője és Zsákai Annamária tanársegéd, a kongresszus titkárának szerkesztésében az Eötvös Loránd Tudományegyetem Embertani Tanszékén.

Az EAA 15. kongresszusa kiadványainak sorát zárja a Cambridge Scholar Publishing angliai kiadó gondozásában „New Perspectives and Challenges in Anthropology” című szintén a kongresszuson elhangzott, témájukat tekintve kiemelt fontosságú előadásokból Bodzsár, É.B. és Zsákai, A. által szerkesztett kötet.

A közlésre benyújtott előadások közül mindegyik kötet esetében csak a szigorú szakmai feltételeknek megfelelőek kerültek tematikus összeállításban a kötetekbe. A Humanbiologia Budapestinensis kötetei az ELTE Embertani Tanszékén külön-külön is, a sorozat negyedik kötete pedig a Cambridge Scholar Publishing (www.c-s-p.org) terjesztőitől vásárolható meg.

A humánbiológiai/antropológiai vizsgálatok legújabb eredményeit bemutató kongresszusi köteteket minden a humánbiológia iránt érdeklődő kutató, szakember, graduális és posztgraduális biológia hallgató számára ajánljuk.

BODZSÁR B. ÉVA, ZSÁKAI ANNAMÁRIA: *Man and Environment: Trends and Challenges in Anthropology. Plenary lectures of 15th Congress of EAA. Humanbiologia Budapestinensis 29.* (Budapest, 2007. HU ISSN 01340034, 96 oldal)

A kötetben a kongresszus meghívott, kutatási területük elismert előadójának plenáris ülésen elhangzott előadásai közül hét előadás anyaga található meg, az előadások elhangzásának sorrendjében. E tanulmányok az „Ember és környezete: trendek és kihívások az antropológiában” komplex témát vitatják meg a legújabb kutatási eredmények összefoglalásával.

A kötet tartalma:

Schell, L.M.: Challenges of contemporary urbanism on growth and health.

Raskó, I.: Genetic methods in seeking human population origins.

Ross, W.D.: Inconometrographical analysis of comprehensive anthropometric data.

Ubelaker, D.H.: New methodology in forensic anthropology.

Bennike, P.: Human ecology: a question of balance! Interaction between human health and environment.

Duquet, W.: Functional anthropology: Challenges for the future.

Susanne, C.: Human evolution: Rationalism versus creationism.

A Human evolution, Human genetics, Growth and development, Paleoanthropology, Human ecology, Human diversity, Biocultural researches, Functional anthropology tudományos szekciókban elhangzott előadásokból válogatott tanulmányok, témájuk szerint csoportosítva kerültek a Humanbiologia Budapestinensis sorozat 30. és 31. köteteibe.

BODZSÁR B. ÉVA, ZSÁKAI ANNAMÁRIA: *Human Diversity and Biocultural Researches. Selected papers of the 15th Congress of EAA. Humanbiologia Budapestinensis 30.* (Budapest, 2007. HU ISSN 01340034, 218 oldal).

A kötetben az előszó, ill. a kongresszus fővédnöke, Dr. Szili Katalin, a Magyar Országgyűlés elnökének köszöntője és az Eötvös Loránd Tudományegyetem Embertani Tanszékének, a megalapításának 125. évfordulóját ünneplő és ebből az alkalomból az EAA által a kongresszus szervezésével megbízott tanszéknek a rövid története után a tudományos cikkek tematikusan következnek, először a történeti antropológiai vizsgálatok eredményeit bemutató tanulmányok, a vizsgált korok sorrendiségében, majd a humán genetikai, ill. bioetikai és kulturálsi antropológiai témájú tanulmányok zárják a kötetet.

A kötet tartalma:

Bodzsár, É.B.: Preface.

Szili, K.: Greetings of her Excellency Speaker of the Hungarian National Assembly.

Bodzsár, É.B., Zsákai, A.: History of 125 years of Department of Biological Anthropology, Budapest.

Romano, M.: Hominids' spine and its implications on prehuman posture and walking.

Szathmáry, L., Marcsik, A., Lenkey, Zs., Kövári, I., Holló, G., Csóri, Zs.: Survival in the Hungarian great plain from the Sarmatian epoch through the Hun-German period and the Avar era up to the age of early Hungarians (1–11th c. AD)

Holló, G., Szathmáry, L., Guba, Zs., Turtóczki, J., Lenkey, Zs., Csóri, Zs., Csoma, E., János, I., Medveczky, Z.: Interrelations between populations in the Hungarian Great Plain between the 8th and the 13th century as revealed by the connections of cranial and long bone dimensions.

Urbanová, P., Peška, J., Kalábek, M., Králík, M., Mořkovský, T., Jarošová, I., Hložek, M., Dreslerová, G., Vaňharová, M., Nováček, J., Krásná, S., Malá, P.: Anthropological and archeological analysis of unique Eneolithic grave from Olomouc – Nemilany site, Czech Republic.

Teul, I., Lorkiewicz, W.: Morphology of frontal sinuses in Neolithic, early Medieval and contemporary skulls from Poland.

Hernández, M., Martínez-Abadías, N., González-Martín, A., Bautista, J., Valdés, J., Quinto, M., Esparza, M., González-José, R.: Postclassic Prehispanic population replacement in the valley of Mexico. A cranial shape geometric morphometric approach.

Gonzalez-Reimers, E., Arnay-de-la-Rosa, M., Velasco-Vázquez, J.: Trabecular bone mass among the Prehispanic population from Tenerife (Canary Islands).

Krivanova, M.: Biological age determining comparison methods of children skeletal remains.

Piontek, J., Iwanek, B., Segeda, S., Nowak, O.: Odontological analysis of central European populations from the Roman period and the early Middle Ages.

Tomczyk, J., Sołtysiak, A., Tomczyk-Gruca, M.: Temporal changes in frequency of enamel hypoplasia in the middle Euphrates valley (Syria).

Afonso-Vargas, J., Arnay-de-la-Rosa, M., Gámez-Mendoza, A., González-Reimers, E.: Dental caries, calculus, and phytolith analysis in prehistoric and 18th century population groups from Tenerife (Canary Islands).

Prokopec, M.: Crowding of teeth in lower jaws from prehistoric locality Roonka in South Australia.

Jarosova, I.: Buccal microwear: dietary analysis of old-Slavonic population from Dolni Vestonice, Czech Republic.

Allmäe, R., Aun, M., Maldre, L.: Cremations of the culture of long barrows in Northern Setumaa in the second half of the first millennium. Preliminary results.

Civera Cerecedo, M.: Paleodemography in Mexico.

Dočkalová, D.: Burial rite in Neolithic settlements in Moravia (Czech Republic).

Bernasovská, J., Koval', J., Bernasovský, I., Matlovič, R.: Reasons of child mortality in the Prešov region of Slovakia.

Czékus, G.I.: Death rate in Kishegyes (Mali Idoš) from 1776 to 1950.

Nagy, M., Kalmár, L., Weiser, P., Tordai, A.: Population genetic analysis of disease causing founder mutations.

Bellovits, O.: Sex chromosome abnormalities in azoospermic men.

Guja, C.: Bioethical aspects in the individual's anthropology.

Fukushima Byrom, R.: Gender and anthropology: a case study of a church-related women's group in Noro, Western province, Solomon Islands.

Rada, C., Prejbeanu, I.M.: Biological-cultural in sexual behaviour.

Makeeva, A.G.: Actual teenagers' concepts of drug usage.

BODZSÁR B. ÉVA, ZSÁKAI ANNAMÁRIA: *Growth and Ageing: Facts and Factors. Selected papers of the 15th Congress of EAA. Humanbiologia Budapestinensis 31.*

(Budapest, 2007. HU ISSN 01340034, 208 oldal)

E kötet a ma élő ember térbeli és időbeli variációival foglalkozó vizsgálatok eredményeit bemutató tanulmányokat, a tápláltsági állapotot, a testösszetételt és a testalkatot befolyásoló külső és belső tényezők hatásait elemző és e morfológiai jellemzők vizsgálatának metodológiai aspektusát érintő tanulmányokat tartalmaz.

A kötet tartalma:

Bodzsár, É.B.: Preface.

Zsákai, A., Bodzsár, É.B.: The method dependent prevalences of overweight and obesity in children.

Taeymans, J., Hebbelinc, M., Borms, J., Abidi, H., Duquet, W.: Evolution and predictability of adiposity and adipose tissue distribution in individuals of different maturity status – A thirty years longitudinal growth study.

Prado, C., del Olmo, R.F., Anunciabay, J.: Factors associated with overweight and obesity in the new Spanish demographic situation.

Lichthammer, A., Zsákai, A., Pápai, J., Bodzsár, É.B.: A study of nutrient and energy intake in relation to body development in Hungarian children and adolescents.

Roznowski, J., Cymek, L., Bozilow, W., Czarny, W., Czaja, R.: Analysis and comparison of dietary intake of rural children aged 13–15 from two regions of Poland.

Karkus, Zs., Zsákai, A., Németh, Á., Bodzsár, É.B.: Self-image and nutritional status in Hungarian adolescents.

Gyenis, Gy., Joubert, K., Radnóti, L.: Physique, socio-economic factors, nutritional habits and intelligence.

Szmodis, M., Zsákai, A., Jakab, K., Szmodis, I., Bodzsár, É.B.: Why do the usual dispersion measures mislead in analysing somatotypes?

Nowak-Starz, G.: Changes in the biological development of new-borns in the Swietokrzyskie region, Poland.

Satake, T., Shizushima, A.: Individual variation in the rate of body weight growth of Japanese children aged 3–6 years.

Cēderštrēma, C., Vētra, J., Duļevska, I., Umbraško, S.: Characteristics of body height, body mass and skinfolds in Riga schoolboys aged from 11 to 15 years.

Rendes, K.T., Zsákai, A., Bodzsár, É.B.: Relationship between body development and bone maturation in Hungarian girls aged 10–16 years.

Jakab, K., Zsákai, A., Bodzsár, É.B.: Sexual maturation and mental performance.

Pápai, J., Szabó, T., Tróznai, Zs., Szabó, A.: Secular trend in maturation, body composition and physical performance.

Tóth, G.A., Buda, B.L.: Secular changes of body surface in Hungarian children based on the Körmend growth study.

Uvacek, M., Mészáros, J., Mészáros, Zs., Kalabiska, I., Sziva, Á., Vajda, I.: Generation differences in BMI and cardio-respiratory endurance in boys.

Nagle, E., Teibe, U., Kažoka, D., Balode, I.: Craniofacial asymmetry in parents of cleft children.

Umbraško, S., Duļevska, I., Vētra, J., Ozolanta, I., Boka, S., Žagare, R., Cēderštrēma, Z., Gavričenkova, L., Pandere, D., Kažoka, D.: Posture asymmetry, types, physical activities and health status of Riga schoolchildren at the beginning of the 21st century.

Mertlova, K.: Anthropometric study of autistic children.

Zaitseva, V.V., Sonkin, V.D.: Structure of muscle activity energy supplying in urban children and juniors of different physique status.

Szczepanowska, E., Kaczmarek, M., Umiastowska, D.: Metabolic reflection of human homeostasis in the training process.

Hagel, G.: Physical activity of elderly people.

Kažoka, D., Vētra, J.: The changes of anthropometric and health data with age in women in Latvia.

BODZSÁR B. ÉVA, ZSÁKAI ANNAMÁRIA: *New Perspectives and Problems in Anthropology.*

(Cambridge Scholar Publishing, Newcastle upon Tyne, 2007. ISBN 9781 8471 8264 7, 227 oldal, £34,99)

A kötet tanulmányai a fizikai antropológiai három nagy témakörét érintik. Az első fejezetben az ember evolúciója vizsgálatainak legújabb eredményeit bemutató tanulmányok olvashatók, amelyeket a humángenetikai és humánökológiai témájú tanulmányok követnek. A harmadik fejezet a humán egyedfejlődésnek: a növekedésnek és az érésnek a mintázatát, annak térbeli és időbeli variációit elemző tanulmányokat tartalmaz.

A kötet tartalma:

Part I: Evolutional Theories and Human Adaptation

Bowers, E.J.: A Genetic Model for the Origin of Hominid Bipedality.

Galbany, J., Estebanaraz, F., Martínez, L.M., Pérez-Pérez, A.: Buccal Dental Microwear in Extant African Hominoidea and Dietary Habits of *Australopithecus Afarensis*.

del Olmo, M.: The Challenge of Understanding Racism beyond Violence, Fear and Immigration.

Štrkalj, G., Gibbon, V.E.: The Race Concept in Contemporary Biological Anthropology.

Monge, F.: Interpreting the Past and the Anthropological Modern Practice: Live Ethnological Exhibits and Ishi's Legacy.

Pashos, A.: A Symmetric Kin Investment of Grandparents, Aunts and Uncles: A Two-Generational Study from Pittsburgh.

Part II: Variations in Past and Present Populations–Health and Disease

Bartoli, F., Longhena, M., Lenares, M.: Paleonutritional Analyses and Ethno-Anthropologic Studies on some Pre-Incaic Human Remains.

Sołtysiak, A.: Reduction of Tooth Size in the Khabur Basin (Northern Mesopotamia).

Fuster, V., Román, J., Joao Guardado, M., Zuluaga, P., Blanco, M.J., Colantonio, S.: Influence of Spanish-Portuguese Border Changes in 1801 on the Mating Pattern of Olivenza.

Toja, D.I.: Inbreeding Evolution in a European Catholic Population (Salazar Valley, Western Pyrenees, Spain).

Arnay-de-la-Rosa, M., González-Reimers, E., Fregel, R., Velasco-Vázquez, J., Delgado-Darias, T., González, A.M., Larruga, J.M.: Amelogenin Gene Patterns for Sexing Mandibles.

Romero, A., Galbany, J., Pérez-Pérez, A., De Juan, J.: Microwear Formation Rates in Human Buccal Tooth Enamel Surfaces: An Experimental in Vivo Analysis Under Induced-Diet.

Part III: Growth and Ageing in Present Populations–Facts and Factors

Wolański, N., Siniarska, A., Henneberg, M.: Phylo- and Ontogenetic Perspectives of Human Ecology.

Skrzypczak, M., Kaczmarek, M.: The Effects of Socioeconomic and Lifestyle Factors on the Subjective Perception of Health in Ageing Males.

Dipierri, J.E., Abdo, G., Alfaro, E.L., Bejarano, I.F., Quero, L., Marrodán, M.D., Moreno Romero, S.: Growth Pattern in Children Living at Different Altitudes in Jujuy (Argentina).

Kosińska, M., Szwed, A., Cieślik, J., Goździk, J.: The Nutritional Status of Adult Patients with Cystic Fibrosis.

Popovsky, A.I., Godina, E.Z.: Anthropometric Estimation of Body Composition of Adolescent Males according to Thyroid Size.

Bodzsár, É.B., Zsákai, A.: Present State of Secular Trend in Hungary.

Zsákai Annamária

TARTALOM – CONTENTS

Szakmai életrajz – Curricula vitae

Bodzsár Éva 5

Eredeti közlemények – Original papers

SUSANNE, C.: The influence of nutrition in the actual populations, in particular the case of the secular evolution 7

ZSÁKAI, A. – JAKAB, K. – KARKUS, ZS. – TÓTH, K. – KERN, B. – VITÁLYOS, Á. G. – LICHTHAMMER, A. – BALÁZSI, SZ. – GÁBOR, ZS.: New Hungarian national cut-off points of BMI for screening childhood underweight, overweight and obesity 21

ROSIQUE, J. – SALCES, I. – FERNÁNDEZ-LÓPEZ, J. R. – REBATO, E.: New height and weight growth references for boys and girls from Biscay (4–21 years) 31

GYENIS, GY. – JOUBERT, K. – RADNÓTI, L.: Food intake habits, socioeconomic variables and nutritional status in young Hungarian males 45

SZMODIS, I. – SZMODIS, M. – MÉSZÁROS, ZS.: Testforma és humánbiológia, I. – Töprengések 7–18 éves fiúk növekedési típusa kapcsán – *Body shape and human biology, I – Reflexions about the growth type of boys aged 7 through 18* 53

PÁPAI, J. – TRÓZNAI, ZS. – SZABÓ, T.: Physical activity and somatotype 75

TOMAZO-RAVNIK, T. – LESJAK, B.: Somatotype and some pulmonary functions of professional female singers 83

ZSIDEGH, P. – ZSIDEGH, M. – SZMODIS, M. – SZMODIS, I. – MÉSZÁROS, ZS. – MÉSZÁROS, J.: Kísérlet prepubertáskorú leányok komplex fejlődésének megközelítésére – *Attempt to approach the complex development of prepubertal girls* 91

NÉMETH, Á. – KÖKÖNYEI, GY. – ZAKARIÁS, I.: Mental health in adolescence: Relationship with pubertal development, body image and parental monitoring 105

BELLOVITS, O. – RUSZ, A. – FODOR, F. – CSONKA, E. – HADLACZKY, GY. – BUJDOSÓ, GY.: Y kromoszóma elváltozások és polimorfizmusok nemzőképtelen férfiaknál – *Y chromosome aberrations and polymorphisms in patients with reproductive failure* 121

MERCZI, M.: A Kelet-Dunántúlon élt késő római népesség újabb összehasonlító vizsgálata – <i>A new comparative study of the Late Roman Period population of East-Transdanubia</i>	129
SZATHMÁRY, L. – BESZEDA, I.: Mutilations around the foramen magnum examined by scanning electron microscope (SEM)	145
GUBA, ZS. – PAP, I.: Initial analysis of DNA from mummified and Neolithic human remains	153
SZIKOSSY, I. – PAP, I. – VARJASSY, P. – HORÁNYI, I. – KRISTÓF, L. A. – RIEDL, E.: Sectio caesarea post mortem matris – Egy XVIII. századi eset Vácott – <i>Sectio caesarea post mortem matris – A case from the 18th century, Vác, Hungary</i>	161
Módszertani tanulmányok – Methodology	
JÓZSA, L.: A múmiakészítés különleges módszerei – Emberi és állati szárított preparátumok előállítása főzéssel, füstöléssel – <i>Special methods of mummification – Preparation of the human and animal dry preparates with cooking and smoking</i>	169
PhD tézisek – PhD theses	
BELLOVITS, O.: A férfi nemzőképtelenség háttérében meghúzódó kromoszóma elváltozások és polimorfizmusok – <i>Chromosomal abnormalities and polymorphisms in the background of the male infertility</i>	177
Hírek – News	185
Könyvismertetések – Book reviews	187

Instruction to Authors

Form of submission

Electronic submission of manuscripts is required. Manuscripts should be prepared according to the general instructions below and attached to an email cover message to the Editor (bodzsar@ludens.elte.hu).

Manuscript/Article types

Scientific articles are comprehensive descriptions of original research and include a theoretical survey of the topic, a detailed presentation of results with discussion and conclusion. The length of an article including tables, graphs, and illustrations should not exceed twenty pages. Scientific articles shall be subjected to peer review by one expert in the field.

Brief notes/Short reports are presentations of original research from various anthropological fields that should not include a detailed theoretical discussion. Their aim is to acquaint readers with preliminary or partial results of research. They should not be longer than five pages. Brief note articles shall be subjected to peer review by one expert in the field.

Book reviews acquaint readers with the content of important book at home and abroad.

Originality of articles. Manuscripts submitted for publications in *Anthropologiai Közlemények* should not contain previously published material and should not be under consideration for publication elsewhere.

Language. Scientific articles and brief notes/short reports should be submitted in Hungarian or in English. Book reviews are published in Hungarian.

A manuscript should consist of the following subdivisions, each beginning on a separate page:

1. Abstract – should consist of 150 words or fewer, supplemented with no more than five keywords. 2. Introduction. 3. Material and Methods. 4. Results. 5. Discussion. 6. References/Literature cited. 7. Mailing address of the author (and if possible email address).

Figures and Tables. Tables and figures should be cited in the text. Figures and tables should not be integrated into the text. Indicate in between the paragraphs where the figures and tables are to appear in the text. Figures and tables should be sent electronically, figures must be saved in .xls, .jpg or .tif format.

Literature. References to the literature should be cited in the text. When references are made, use the following formats: if one author is cited: Bartucz (1961) or (Bartucz 1961); if a work by two authors is cited: Acsádi and Nemeskéri (1970) or (Acsádi and Nemeskéri 1970); if the work by three or more authors is cited: Tanner and his associates (1975) or (Tanner et al. 1975). The literature must be arranged alphabetically in the following style:

Bartucz, L. (1961): Die internationale Bedeutung der ungarischen Anthropologie. *Anthrop. Közl.*, 5: 5–18.

Tanner, J.M. (1961): *Education and Physical Growth*. Univ. London Press. pp. 144.

Format and form of manuscripts. Manuscripts should be written with Word for Windows, lines should be typed double-spaced and margins should be of 3 cm on A4 pages. Paragraphs should be separated with an empty line. The title and chapters should be written bold in font size 14. Two copies of original manuscript and a copy on a CD or a diskette must be given to the Editor. All articles must be proofread for professional and language errors before submission.

A szerkesztő címe: DR. BODZSÁR ÉVA

Address of Editor: 1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/c.

ELTE Embertani Tanszék

Department of Biological Anthropology, Eötvös Loránd University

Tel.: 36-1-381-2161, Fax: 36-1-381-2162, E-mail: bodzsar@ludens.elte.hu

A kiadvány előfizethető és példányonként megvásárolható a Magyar Biológiai Társaságnál:
1027 Budapest, Fő utca 68., Tel.: 06 1 224-1423, E-mail: mbt@mtesz.hu, Honlap: <http://www.mbt.mtesz.hu/>
Pénzátutalás a Kereskedelmi és Hitelbank Rt.-nél vezetett 10200830-323-10061 számú számlaszámra történhet.

Subscription Information: Hungarian Biological Society

1027 Budapest, Fő u. 68, Tel.: +36 1 224-1423, E-mail: mbt@mtesz.hu, Web-site: <http://www.mbt.mtesz.hu/>

Bank transfer should be made to Kereskedelmi és Hitelbank Rt., Hungary

IBAN code: HU73 10200830 32310061, Bank account: 10200830-323-10061

